

**SMERNICE  
O MODLITBE  
ZA UZDRAVENIE**

International Catholic Charismatic Renewal Services

Teologická komisia

*Anglické vydanie*  
*Guidelines on Prayers for Healing*  
by the Doctrinal Commission of ICCRS

Copyright © 2007 International Catholic Charismatic Renewal Services  
All rights reserved  
5. prepracované vydanie (apríl 2012)

ICCRS  
Palazzo San Calisto  
00120 Vatican City  
tel.: +39 06 6988 7126/27  
fax: +39 06 6988 7230  
e-mail: [info@iccrs.org](mailto:info@iccrs.org)  
website: [www.iccrs.org](http://www.iccrs.org)

## *Obsah*

## *Pod'akovanie*

Prvé vydanie týchto smerníc bolo publikované v roku 2007. Sú ovocím dôkladných teologických reflexií krátko predtým založenej Teologickej komisie ICCRS a rozsiahlych konzultácií s uznávanými vedúcimi v Charizmatickej obnove, ktorí majú skúsenosti s modlením sa s ľuďmi za uzdravenie.

Teraz po určitom čase ďalších reflexií v jednote s Kongregáciou pre náuku viery a Pápežskou radou pre laikov sa teším, že môžem predstaviť tieto revidované a aktualizované smernice.

Teologickú komisiu ICCRS pôvodne viedol biskup Joe Grech, ktorý nás žiaľ v decembri 2010 opustil a odišiel do večnosti. ICCRS by rada vyjadrila úprimné poďakovanie dr. Mary Healy za to, že pokračuje vo vedení dôležitej práce Teologickej komisie. Tiež sme veľmi vďační Mons. Petrovi Hockenovi za jeho vytrvalú pomoc a neúnavné nasadenie.

Veľa ľudí nás sprevádzalo na našej ceste od vzniku tohto projektu a ICCRS je im zo srdca vďačná za ich spoluprácu. Osobne by som chcel poďakovať Jeho Eminencii kardinálovi Stanislawovi Rylkovi, prezidentovi Pápežskej rady pre laikov za jeho neustálu podporu a povzbudzovanie.

Mrs. Michelle Moran

Prezidentka ICCRS

1. apríla 2012

*Kvetná nedeľa*

## *Slovo na cestu*

Modlitba za uzdravenie je hlboko zakorenená v Písme a v katolíckej tradícii. Dnes, keď Cirkev reaguje na volanie po novej evanjelizácii, nanovo si uvedomuje dôležitosť uzdravovania v Ježišovej verejnej službe a v evanjelizácii Cirkvi v priebehu histórie.

Nové služby modlitby za uzdravenie vznikli v katolíckej charizmatickej obnove a v iných cirkevných hnutiach. Tieto služby sú často cestou, ako sa môžu ľudia stretnúť so životodarnou prítomnosťou zmŕtvychvstalého Pána. Takéto služby zároveň vyvolali potrebu pastoračného rozlišovania, aby sa zamedzilo preháňaniu a aby sa modlitba za uzdravenie konala primeraným spôsobom v súlade s vierou a sviatostným životom Cirkvi.

Mám veľkú radosť z publikácie týchto Smerníc o modlitbe za uzdravenie, ktoré sú ovocím dvanástich rokov teologickej reflexie a dialógu o tejto veľmi dôležitej téme. Tieto smernice sú pastoračnou aplikáciou *Inštrukcie o modlitbách za uzdravenie*, ktorá bola publikovaná Kongregáciou pre náuku viery v roku 2000 a príspevkom k účinnej implementácii tejto Inštrukcie. Pri vypracovaní týchto smerníc sa ICCRS snažila udržiavať úzke zväzky jednoty s inštitúciami Cirkvi, najmä s Kongregáciou pre náuku viery a s Pápežskou radou pre laikov. Tieto snahy urobiť učenie Cirkvi predmetom reflexie a štúdia a poskytnúť konkrétne usmernenie pre pastoračné uplatnenie je príkladom rastu „cirkevnej zrelosti“, ku ktorej blahoslavený pápež Ján Pavol II vyzýval všetky nové cirkevné hnutia.

Dúfam, že tento dokument bude katolícka charizmatická obnova na celom svete študovať a presadzovať a že sa stane vzťahným bodom pre všetkých, ktorí by chceli prijaté charizmy dať do služby Cirkvi a novej evanjelizácie.

Kardinál Stanislaw Rylko

Prezident Pápežskej rady pre laikov

25. Marec 2012

*Sviatok Zvestovania Panny Márie*

## Predslov

Keď čítame evanjeliá, vidíme, že v Ježišovom živote hrali uzdravenia dôležitú rolu. Kdekoľvek sa Ježiš zdržiaval, všade sa diali uzdravenia tela, ducha, duše a srdca. Uzdravovanie je teda súčasťou povolania a poslania Cirkvi. V priebehu storočí boli založené mnohé náboženské rády, aby sa starali o chorých a zriaďovali nemocnice a liečebné centrá, v ktorých sa ľudia mohli liečiť. Mnohí hlboko zanietení katolícki lekári, zdravotné sestry a iní zdravotníci, ktorí boli oduševnení vierou v Ježiša Krista, dávali svoje dary a profesionálne talenty do služieb diagnostikovania a liečenia chorôb s cieľom ich vyliečenia. Od detstva nás učili dôverovať Bohu, že vypočuje naše modlitby a že všetko, čo potrebujeme, si môžeme od neho vyprosiť, najmä ak sme chorí, zranení alebo plní strachu a úzkosti. Každý rok tisíce pútnikov putujú do Lúrd a na podobné miesta, aby prosili o uzdravenie svojich chorých. V priebehu storočí boli modlitby za uzdravenie podstatným prvkom katolíckeho života viery.

So vznikom Katolíckej charizmatickej obnovy, ako jednej z milostí pre Cirkev po Druhom vatikánskom koncile, sa modlitby za uzdravenie stali bežnejšími v živote a spiritualite mnohých ľudí. V modlitbových skupinách sa ľudia modlili za uzdravenie jeden druhého. Na duchovných cvičeniach a stretnutiach, na ktorých sa zúčastnilo veľké množstvo ľudí, bol často určitý čas venovaný modlitbe za uzdravenie. A naozaj mnohí zažili duchovné, telesné, emocionálne a psychické uzdravenie, keď sa s nimi niekto modlil.

Všetko toto je dôvodom na radosť a vďačnosť. Zároveň sa ale ukázala potreba vypracovať vhodné smernice pre službu uzdravovania, aby bolo možné vykonávať ju v súlade s učením a skúsenosťou viery katolíckej Cirkvi. Kongregácia pre náuku viery urobila prvý krok, keď v septembri roku 2000 vydala *Inštrukciu o modlitbách za uzdravenie*. Potom nasledovalo Medzinárodné kolokvium o modlitbách za uzdravenie, ktoré v roku 2001 zorganizovala Pápežská rada pre laikov spolu s Medzinárodnou službou katolíckej charizmatickej obnovy (ICCRS), ktorá má svoje úrady vo Vatikáne. Výsledkom kolokvia bol návrh na vypracovanie praktických smerníc pre modlitby za uzdravenie, ktoré by vychádzali z *Inštrukcie* Kongregácie pre náuku viery. Tieto smernice by potom boli rozposlané vedúcim modlitbových skupín na celom svete ako pomôcka pri stvárnení a vykonávaní tejto služby.

Pre tento účel bola založená Teologická komisia ICCRS. Prvý návrh smerníc napísali Dr. Mary Healy a Mons. Peter Hocken. Tento bol potom zaslaný dvadsiatim dvom uznávaným vedúcim osobnostiam katolíckej charizmatickej obnovy, ktoré mali skúsenosti s touto službou. Konštruktívne pripomienky poskytli P. Francis Martin, P. Richard McAlear OMI, P. Robert Faricy SJ, P. Benedict Heron OSB, Dr. Francis MacNutt, Dr. Bob Schuchts, P. Francis Sullivan SJ a Linda Schubert. V mene ICCRS srdečne ďakujem všetkým, ktorí si tieto smernice prečítali a poskytli k nim poznámky a návrhy na doplnenie.

Osobitné poďakovanie patrí Henri Lemayovi za jeho spoluprácu v prípravnej fáze tohto projektu.

Nech tieto smernice, ktoré sú teraz uvedené v tejto brožúre, pomôžu nám všetkým hlbšie zažiť životodarnú prítomnosť nášho Boha, ktorý žije v každom z nás. Nech nás posilnia a povzbudia k modlitbe s inými a za iných o uzdravenie vo všetkých jeho dimenziách, kedykoľvek sa k tomu naskytne príležitosť. Nech ako Mária, naša matka, aj naďalej ohlasujeme priamo a plní dôvery, že Ježiš Kristus je Pán. „Milosť Pána Ježiša Krista a Božia láska i spoločenstvo Svätého Ducha nech je s vami všetkými“ (2 Kor 13, 13).

Biskup Joseph Grech

Biskup Sandhurstu, Austrália

Člen ICCRS

25. januára 2007

*Sviatok Obrátenia sv. Pavla*

## Úvod

Potreba vypracovať smernice pre modlitby za uzdravenie vyrástla predovšetkým z „prekvapujúcej akcie Ducha Svätého“, z neočakávaného vyliatia milosti po skončení Druhého vatikánskeho koncilu. Toto tajomné Božie pôsobenie, ktoré sa stalo známym ako katolícka charizmatická obnova, spôsobilo, oživenie kresťanského života miliónov ľudí a prinieslo určité charizmy a duchovné dary v takom rozsahu, aký tu nebol od čias prvotnej Cirkvi. Bez toho, aby to bolo ľudsky plánované, táto obnova v Duchu sa stala konkrétnou realizáciou učenia koncilu o význame charizmatického rozmeru Cirkvi. Ako povedal pápež Ján Pavol II, Cirkev počas koncilu „znovu objavila charizmatický rozmer ako podstatný prvok seba samej. (...) Na základe tohto Božou prozreteľnosťou spôsobeného znovuobjavenia charizmatického rozmeru Cirkvi vznikli pred koncilom i po ňom v pozoruhodnom počte nové cirkevné hnutia a spoločenstvá.“<sup>1</sup> Predovšetkým mnohí ľudia zakúsili živú prítomnosť a silu Ježiša prostredníctvom uzdravení, ktoré spôsobil – či už fyzicky alebo vnútorne – v ich životoch.

Veľké rozšírenie chariziem uzdravovania a rozvoj rôznych spôsobov a praktík, akými sa vykonávajú, nastolili zároveň nutnosť rozumného rozlišovania, najmä zo strany pastierov Cirkvi. Rada svätého Pavla je v súčasnosti mimoriadne aktuálna: „Ducha neuhášajte, prorockými nepohrdajte! Ale všetko skúmajte a čo je dobré, toho sa držte!“ (1 Sol 5, 19 – 21). Počas predošlých štyridsiatich rokov sme sa veľa naučili, ale veľa sa ešte musíme učiť o správnom vykonávaní darov uzdravovania a ich zapájaní do sviatosného života Cirkvi. V septembri 2000 urobila Kongregácia pre náuku viery prvý dôležitý krok vydaním dokumentu *Inštrukcia o modlitbách za uzdravenie*. V nasledujúcom roku Pápežská rada pre laikov usporiadala spolu s Medzinárodnou službou katolíckej charizmatickej obnovy (ICCRS) medzinárodné kolokvium, aby pokračovali v reflexii a v dialógu o službe uzdravovania.<sup>2</sup> Na kolokviu sa stretli zástupcovia Vatikánu, teológovia a ľudia so skúsenosťami s modlitbami za uzdravenie z celého sveta, aby „vysvetlili podobu pravej cirkevnej služby uzdravovania.“<sup>3</sup> Na základe výsledkov tohto kolokvia vydala Teologická komisia ICCRS tieto smernice ako pomôcku pre uplatňovanie teologickej a pastoračnej orientácie Cirkvi pre všetkých, ktorí sú v službe modlitieb za uzdravenie ako aj pre tých, ktorí sú zodpovední za pastoračný dohľad.

---

<sup>1</sup> Ján Pavol II, Posolstvo novým cirkevným hnutiam a spoločenstvám, 30. mája 1998.

<sup>2</sup> Príspevky boli publikované v *Prayer for Healing: International Colloquium* (Rím: ICCRS, 2003)

<sup>3</sup> Pozri Úvod Mattea Calisi v *Prayer for Healing*, 11.



## 1. Historický kontext

Prečo je otázka uzdravovania taká naliehavá pre Cirkev na začiatku tretieho tisícročia? V tejto prvej časti ponúkame niekoľko úvah o súčasných tendenciách v oblasti zdravia a uzdravovania s cieľom lepšie rozpoznať „znamená čias.“

### 1. Sociálno-kultúrne trendy

Najprv sú tu hlavné trendy v oblasti zdravia a medicíny. V súčasnosti sa oveľa viac než v minulosti vidí súvis medzi telesnými, mentálno-psychologickými a duchovnými prejavmi chorôb a funkčných porúch. Lekári sú viac ochotní uznať, že telesné choroby môžu mať psychické a duchovné príčiny. Napríklad, rakovina môže byť zapríčinená nevyriešeným hnevom a nenávisťou. Aj keď lekári majú oprávnené výhrady voči osobám, ktoré bez medicínskeho vzdelania vstupujú na medicínsky terén, v súčasnosti na mnohých miestach rastie otvorenosť k spolupráci lekárov, psychológov a duchovných pri procese uzdravovania. Skrátka, rastie záujem o „celostné (holistické)“ liečebné postupy, ktoré pristupujú k človeku ako k živému celku, ktorého zdravie závisí od harmonického fungovania všetkých dimenzií tohto obdivuhodného stvorenia, ktorým je ľudská bytosť.

Tento trend k „celostnej medicíne“ podčiarkuje aj nová príťažlivosť „alternatívnych“ foriem medicíny, či už tradičných, východných alebo iných. Mnohé z týchto alternatívnych spôsobov liečenia majú náboženské pozadie; lebo pôvodne boli súčasťou náboženských praktík alebo obsahujú symboly, ktoré pochádzajú z náboženskej viery.

Ďalším rysom súčasnej situácie je rastúca priepasť medzi medicínskymi schopnosťami a zariadeniami, ktoré sú k dispozícii v najbohatších krajinách a nedostatočnou lekárskou starostlivosťou v mnohých najchudobnejších krajinách sveta. Tieto rozdiely majú za následok, že otázka uzdravovania je úplne inak nastolená v chudobných a znevýhodnených krajinách v porovnaní s bohatými krajinami. Medzi najchudobnejšími ľuďmi, ktorí trpia zvýšenou chorobnosťou v dôsledku svojich životných podmienok, podvýživy, nedostatočnej lekárskej starostlivosti a často aj v dôsledku sociálnych nepokojov, panuje zúfalstvo, ktoré núti chorých hľadať pomoc bez ohľadu na to, z akých zdrojov pochádza. Tieto ponuky pomoci sú často náboženskej povahy a majú pohanské a ezoterické pozadie, vychádzajú z tradičných prírodných náboženstiev alebo z nových náboženstiev s dôrazom na liečiteľskú schopnosť; aj protestanti z rôznych letničných a evanjelikálnych skupín ponúkajú svoju pomoc. Naproti tomu v bohatých krajinách zažívame narastajúcu starosť o zdravie, lebo väčší blahobyt tam nevedol k väčšiemu šťastiu ale k väčšej neistote. V tejto situácii stále viac ľudí vyhľadáva psychologickú pomoc, a rastie aj závislosť od tabletiiek a liekov. Toto je tiež kontext, v ktorom nové náboženstvá majú vo svojom poslanstve a reklame terapeutický prvok. V bohatých krajinách rastie tiež spodná trieda schudobnených ľudí, ktorá sa niekedy nachádza v situácii, ktorá je porovnateľná s ľuďmi v chudobnejších krajinách.

Svet na začiatku 21. storočia sa okrem toho vyznačuje zničujúcimi následkami oboch svetových vojen v minulom storočí, po ktorých nasledovali nespočetné lokálne konflikty. Táto situácia mala za následok masívne problémy s utečencami, milióny ľudí bez domova a sirôt. Na tejto pôde rástla kriminalita, sexuálna promiskuita, zneužívanie drog a terorizmus, ktoré spoločne rozmnožujú ľudské utrpenie, zhoršujú zdravie a životné pomery ľudí a tým ich robia náchylnejšími na ochorenia. Taktiež postoje a praktiky, ktoré pápež Ján Pavol II. odsúdil ako „kultúru smrti“, ktoré vedú k takému zlu, ako

sú potraty, lekárske pokusy na ľudských embryách a eutanázia (*Evangelium Vitae* 58-65), nám ukazujú chorý stav modernej spoločnosti, ktorá sa vzdialila od Boha.

Úpadok morálnych hodnôt v západných krajinách, ktorý sa pridružil ku katastrofickým udalostiam minulého storočia, išiel ruka v ruke s rozšíreným rozpadom rodín a rastúcim počtom neúplných rodín. Sociálne vykorenenie podmienené týmito vývojovými trendmi vedie vo vysokej miere k osobnej zraniteľnosti, kde ľudia nikdy nezažili lásku otca alebo nespoznali stabilný rodinný život. Jedným z objavov ľudí v službe uzdravovania je hĺbka vnútorných zranení ľudí, ktorí sú navonok zdraví a pôsobia normálnym dojmom, avšak vnútorne sú hlboko zranení a potrebujú uzdravenie.

## 2. Vývoj v kresťanskom svete

Tak ako sa v priebehu minulého storočia a po ňom vyvíjali postoje k zdraviu a praktiky uzdravovania, tak prebiehal aj určitý vývoj v kresťanskej oblasti, ktorý viedol k novému záujmu o službu uzdravovania.

Koncom 19. storočia sa uskutočnili prvé služby uzdravovania medzi protestantmi v Nemecku a Švajčiarsku. V USA sa objavili prví protestantskí priekopníci „Božieho uzdravovania“ okolo roku 1880. S určitou oficiálnou podporou sa služba uzdravovania vyvíjala najmä v anglikánskom spoločenstve v prvej polovici dvadsiateho storočia. Avšak bolo to najmä letničné hnutie na začiatku dvadsiateho storočia, ktoré považovalo uzdravovanie za Pánov príkaz jeho učeníkom (por. Mt 10, 1.8; Mk 6, 7.13) a za dar Ducha medzi „darmi milosti“ z 1 Kor 12 a v širokom rozsahu ho aj praktizovalo.

V katolíckej Cirkvi mnohé faktory prispeli k tomu, že sa cez tradičné formy služby chorým vytvorila osobitná služba Božieho uzdravovania. Tieto faktory sú biblicko-teologické, liturgické, duchovné a pastoračné. Aj keď 2. vatikánsky koncil prijal najdôležitejšie rozhodnutia, ktoré umožnili obnovenie služby uzdravovania, samotný koncil by nebol možný bez rozličných prúdov obnovy v oblasti biblických štúdií, liturgie a teológie v predchádzajúcich desaťročiach. Dôležité impulzy poskytlo najmä štúdium Sv. Písma. Biblické štúdie nielen že upriamili pozornosť na úlohu zázrakov uzdravenia v Ježišovom pôsobení ale prispeli aj k hlbšiemu pochopeniu „spásy“ ako oslobodenia človeka a ľudskej spoločnosti od všetkých osobných, sociálnych a kozmických dôsledkov hriechu a zla.

Na samotnom koncile boli dve rozhodnutia nesmierne dôležité pre službu uzdravovania. Prvým bolo rozhodnutie na podnet kardinála Suenensa o začlenení učenia o charizmách do konštitúcie o Cirkvi. Výsledkom je odsek v *Lumen Gentium*, v ktorom stojí, že Pán pre dobro Cirkvi naďalej vylieva bežné ale aj neobyčajné dary milosti medzi veriacich a že tieto charizmy treba prijímať s vďakou (ods. 12). Tým druhým bolo rozhodnutie, že sviatosť pomazania nemá byť vyhradená iba pre posledné chvíle života, ale že ju treba považovať za sviatosť uzdravenia a pomazania chorých (*Sacrosanctum Concilium*, 73).

Obnovená teológia sviatostí pochádzajúca z koncilu našla ďalšie vyjadrenie v *Katechizme Katolíckej cirkvi*, ktorý klasifikuje sviatosť zmierenia (predtým označovanú ako sviatosť pokánia) a sviatosť pomazania chorých ako „sviatosti uzdravovania“. Tu sa uznáva nielen uzdravujúci rozmer zmierenia s Bohom a s Cirkvou ale aj možnosť telesného uzdravenia prostredníctvom pomazania chorých (*Katechismus*, 1520).

Avšak vznik služieb uzdravovania v Katolíckej cirkvi bol nepredvídateľným ovocím Ducha Svätého v charismatickej obnove. Na začiatku tohto vývoja nebol žiaden ľudský zámer. Uzdravovanie v katolíckej charismatickej obnove vyrástlo ako jeden z darov Ducha vyliatych v priebehu obnovy. Na

začiatku to bola jedna z milostí, o ktorú sa modlili na charizmatických stretnutiach a v charizmatických skupinách. Okrem toho skúsenosť sviatosti zmierenia v rámci obnovy otvorila jej potenciál pre vnútorné uzdravenie. V priebehu času sa však vyvinuli osobitné služby uzdravovania, čiastočne so značným medzinárodným dopadom. Ako ukázali svedectvá ľudí v službe uzdravovania na kolokviu v Ríme v novembri 2001, títo muži a ženy sa naučili tejto službe iba metódou pokusov a omylov, bez toho aby boli vopred vyškolení v tejto oblasti.

Účinky služby uzdravovania v katolíckej charizmatickej obnove sa javia byť v Afrike, Ázii a Latinskej Amerike silnejšie než v Európe a Severnej Amerike. U tamojších ľudí vo všeobecnosti panuje väčšia beznádej a zúfalstvo, ale aj silná viera v nadprirodzený Boží zásah. V mnohých rozvojových krajinách priťahujú misie a služby uzdravovania veľké množstvá ľudí, často chorých zo všetkých náboženstiev. Pri takýchto príležitostiach sa obzvlášť jasne prejavuje evanjelizačný potenciál služby uzdravovania.

Avšak v posledných rokoch vyrástli v Afrike, kontinente s najväčším množstvom vojen a s obrovským utrpením a chudobou, mnohé nové náboženské zoskupenia, ktoré sa koncentrujú najmä na uzdravovanie a oslobodenie. Tieto hnutia majú veľmi silnú príťažlivosť nielen v dôsledku akútnej núdzovej situácie, ale aj preto, že uzdravovanie bolo vždy dôležitým prvkom tradičného afrického náboženstva. V tejto situácii aj mnohé staršie kresťanské misie vidia potrebu služieb uzdravovania, aby vyšli v ústrety hlbokým potrebám svojich ľudí a nestrácali svojich veriacich v nových odštiepených zoskupeniach.

Všetky uvedené sociálno-kultúrne, teologické a duchovné faktory spoločne poukazujú na význam služby uzdravovania Cirkvi v dnešnej dobe. Áno, objasňujú, aké je potrebné, aby sa služba uzdravovania stala bežnou a normálnou súčasťou poslania a pastorácie Cirkvi. Pastoračne múdra služba uzdravovania by Cirkvi umožnila odpovedať na hlbokú potrebu uzdravenia na všetkých úrovniach spoločnosti a človeka a pritom využívať dary, ktoré jej zveril Pán. Takýto vývoj by umožnil, aby sa v Cirkvi znovu oživila služby uzdravovania a oslobodenia, ktoré tu boli v prvých storočiach, aj keď nie nevyhnutne v rovnakej forme.

## II. Biblický a teologický kontext

Kým niektoré z uvedených vývojových tendencií sú podnetom k veľkým obavám, iné sú dôvodom k vďačnosti za milosti, ktoré Boh vylieva novým spôsobom ako odpoveď na potreby našich čias.<sup>4</sup> Tieto vývojové tendencie zároveň vyzývajú Cirkev k prehodnoteniu k úlohy uzdravovania v dejinách spásy a k novému osvojeniu si výrokov Písma a Tradície. Na rozpoznanie znamení čias v svetle evanjelia (pozri *Gaudium et Spes*, 1) je potrebný proces trvalej teologickej reflexie o uzdravovaní a o jeho mieste v kresťanskom živote.

### 1. Starý zákon

Keď Boží ľud v Starom zákone zápasí s problémom utrpenia, Boh mu postupne zjavuje základný súvis medzi hriechom, chorobou a vykúpením. „Izrael nadobúda skúsenosť, že choroba je tajomným spôsobom spojená s hriechom a zlom“ (*Katechizmus*, 1502). I keď je to v rozpore s Božím zámerom pre ľudstvo, telesné utrpenie je jedným zo ziel, ktoré trápia ľudstvo ako dôsledok hriechu. Boh hrozí svojmu ľudu najmä chorobou ako trestom za nevernosť jeho zmluve.<sup>5</sup>

V hriechu a v treste spočíva kolektívny rozmer, nakoľko každá osoba je súčasťou národa, ktorý je vo vzťahu k Bohu ako partner zmluvy. Starý zákon vidí tiež súvis medzi chorobou a individuálnou vinou. V Žalmoch je prosba chorého o uzdravenie často spojená s vyznaním hriechov.<sup>6</sup> Avšak postava trpiaceho spravodlivého, ktorá je predstavená v Žalmoch, a kniha Jób ukazujú, že je nesprávne predpokladať, že všetky choroby sú následkom osobnej viny.

Skúsenosť choroby sa v Starom zákone stáva príležitosťou obrátiť sa na Boha s veľkou dôverou v jeho milosrdenstvo a v jeho uzdravujúcu moc (Ž 6; 38; 39; 41; 88; 102; Iz 38, 1-20). Boh vo svojom zmilovaní s trpiacimi naozaj zjavuje niečo podstatné o sebe – aj vtedy, keď sa utrpenie považuje za trest za ich hriechy. I keď správy o osobných uzdraveniach sú v Starom zákone zriedkavé,<sup>7</sup> Žalmy stále znovu dosvedčujú, že Boh uzdravuje tých, ktorí s dôverou a nádejou k nemu volajú (Ž 6; 41; 107; por. Ex 15, 26; Sir 38, 9).

Uzdravenie z chorôb a utrpení je jedným z najnápadnejších znakov prorokmi ohlasovanej mesiášskej doby, v ktorej bude porazená aj samotná smrť (Iz 35, 5-6; 61, 1-3; 65, 19-20). V prorockve Iz 53 sa zjavuje možnosť transcendentného zmyslu utrpenia, keď zástupným utrpením nevinného, zástupcu ľudu, sa uskutoční zadosťučinenie.

### 2. Nový zákon

V Novom Zákone sú uzdravenia podstatnou súčasťou Ježišovho verejného účinkovania a sú neoddeliteľne spojené s ohlasovaním evanjelia.<sup>8</sup> Evanjeliá skutočne spájajú Ježišovo účinkovanie pod dvojakým aspektom vyučovania a uzdravovania: „Ježiš chodil po celej Galilei, učil v ich synagógach, hlásal evanjelium o kráľovstve a uzdravoval každý neduh a každú chorobu medzi ľuďmi“ (Mt 4, 23; por. Mt 9, 35; Lk 9, 11). Ježiš sám seba považoval za lekára a svoje poslanie za spásu/uzdravenie

---

<sup>4</sup> Pozri pozoruhodné svedectvá, ktoré sú zverejnené v *Prayer for Healing*, 255-297.

<sup>5</sup> Dt 28, 21-35.

<sup>6</sup> Por. Ž 32, 3-5; 38, 2-18; 39, 8-12; 107, 17. Pozri tiež Nm 12, 9-10; 2 Krn 26, 16-21.

<sup>7</sup> Syn vdovy zo Sarepty v 2 Kr 4, 18-37; syn Sunamitky v 2 Kr 4, 18-37, Náman v 2 Kr 5, 1-14; Ezechiáš v Iz 38, 1-20; Tóbi v Tob 11, 11-14.

<sup>8</sup> Pozri P. Albert (teraz kardinál) Vanhove v *Prayer for Healing*, 35.

stratených (Lk 19, 10; por. Jn 3, 17; 12, 47).<sup>9</sup> Rané apoštolské ohlasovanie, ktoré je zapísané v Skutkoch apoštolov, zvlášť zdôrazňuje jeho uzdravujúce pôsobenie: „chodil, dobre robil a uzdravoval všetkých posadnutých diablom, lebo bol s ním Boh (Sk 10, 38; por. Sk 2, 22). V skutočnosti „žiaden obraz nebol tak hlboko vpísaný do ranokresťanskej tradície, ako obraz Ježiša, veľkého zázračného lekára.“<sup>10</sup>

Okrem oslobodenia od zlých duchov a iných zázračných skutkov označuje Nový zákon ako „znamenia a zázraky“ často aj uzdravenia.<sup>11</sup> Týmto výrazom sú mienené dva súvisiace aspekty. Po prvé, uzdravenia sú „znamenia“, lebo zjavujú Ježiša v jeho podstate a v jeho mesiášskom poslaní. Poukazujú na jeho božskú moc, jeho lásku a jeho milosrdenstvo s trpiacim ľudstvom a na jeho definitívne víťazstvo nad každým zlom. Jasne svedčia o pravdivosti ním ohlasovanej radostnej zvesti. Uzdravenia sú teda viditeľnou manifestáciou Božieho kráľovstva (Lk 7, 20-23), ktoré je už v Ježišovi prítomné, ale ešte nie je naplno uskutočnené. „V zázrakoch uzdravenia, ktoré vykonal Pán a Dvanásti, sa ukazuje Boh vo svojej dobrotivej moci nad svetom. Vo svojej podstate sú „znameniami“, ktoré ukazujú na samotného Boha a chcú priviesť človeka k tomu, aby sa vydal na cestu k Bohu.“<sup>12</sup>

Po druhé, uzdravenia sú „zázraky“, lebo ľudia na ne reagujú s údivom, hlbokou úctou, so vzdávaním chvály a vďačnosťou.<sup>13</sup> V evanjeliách je jasné, že uzdravovanie nie je samoúčelné. Príbeh o desiatich malomocných skôr ukazuje, že uzdravenie je úplné až vtedy, keď uzdravený vstúpi do vzťahu s Ježišom, vzdáva mu chválu a úctu a uznáva ho ako toho, ktorý je (Lk 17, 11-19; Mk 10, 52).

V niektorých prípadoch Ježiš uzdravuje z vlastnej iniciatívy. Avšak najčastejšie sa uzdravenia udejú ako odpoveď na prosbu samotného chorého alebo jeho priateľa alebo príbuzného. Niekedy Ježiš uzdravuje iba slovom, inokedy symbolickým gestom alebo použitím vtedy známych terapeutických prostriedkov ako je slina alebo hlina.<sup>14</sup> Pán bez výnimky stretáva s hlbokým súcitom chorých a trpiacich, ktorí k nemu prichádzajú, kamkoľvek ide (Mt 14, 14). Ako poznamenáva *Inštrukcia o modlitbách za uzdravenie*, „Pán tieto prosby prijíma a evanjeliá neuvádzajú ani náznak pokarhania za takúto modlitbu.“<sup>15</sup> Ako dispozíciu vyžaduje Ježiš iba vieru, ktorá umožňuje uzdravenie tým, že vytvára k nemu vzťah dôvery (Mt 9, 2, 28; Mk 2, 5; 9, 23; Lk 5, 20; Jn 4, 48). Naproti tomu nedostatok viery mu bráni v použití jeho uzdravujúcej sily (Mk 6, 5-6).

To že Ježiš, podľa správ evanjelia, prednostne uzdravoval v sobotu, nevychádzalo zo želania provokovať náboženské autority. Poukazoval tým na nové stvorenie, skrze ktoré má ľudstvo znovu dospieť k plnosti života, ktorú preň Boh zamýšľal už od začiatku.<sup>16</sup> Videl chorobu ako následok hriechu a ako znamenie satanovej moci nad ľuďmi, od ktorej ich chcel oslobodiť (Mt 12, 22; Lk 13, 16; Jn 5, 14). Z tohto dôvodu spomínajú evanjeliá jeho uzdravenia často v súvislosti s oslobodeniami od posadnutia zlými duchmi, bez toho aby ich vždy jasne od seba odlišoval.<sup>17</sup>

---

<sup>9</sup> Grécky výraz *sóztein* znamená „zachrániť“ ale aj „uzdraviť“. Dve ďalšie slovesá používané v Novom zákone pre uzdravovať sú *iasthai* (uzdravovať, liečiť) a *therapeuein* (liečiť, starať sa, uzdravovať).

<sup>10</sup> Pozri biskup Francesco Tamburrino v *Prayer for Healing*, 123.

<sup>11</sup> Mt 24, 24; Mk 13, 22; Jn 4, 48; Sk 4, 30; Rim 15, 19; 2 Kor 12, 12; 2 Sol 2, 9; Hebr 2, 4.

<sup>12</sup> Pápež Benedikt XVI, Ježiš Nazaretský (Vydavateľstvo Dobrá kniha 2007, s. 192).

<sup>13</sup> Mk 5, 19-20; 7, 37; Lk 13, 13.17; 18, 43; 19, 37-38; Jn 9, 38.

<sup>14</sup> Mt 9, 29; 20, 34; Mk 6, 5; 7, 33; Lk 13, 13; Jn 9, 6. Pozri tiež použitie oleja učeníkmi v Mk 6, 13; Lk 10, 34.

<sup>15</sup> *Inštrukcia, I, 2 (Prayer for Healing, 310)*.

<sup>16</sup> Všimnime si, že všetky uzdravenia, ktoré vychádzali z Ježišovej iniciatívy, sa udiali v sobotu: muž s vyschnutou rukou (Mt 12, 9-13); zhrbená žena (Lk 13, 10-17); muž s vodnatieľkou (Lk 14, 1-4); ochrnutý od rybníka Betesda (Jn 5, 1-9) a od narodenia slepý muž (Jn 9, 1-14). Aj jeden exorcizmus sa udeje v sobotu: Mk 1, 21-26.

<sup>17</sup> Por. Mt 4, 24; 8, 16; 10, 1; Mk 1, 32; Lk 6, 17-18; 7, 21; 8, 2; Sk 5, 16; 8, 7; 10, 38; 19, 12.

Za svoje uzdravujúce a oslobodzujúce účinkovanie ako anticipačné znamenie celého jeho spásneho diela zaplatil Ježiš obetou svojho vlastného tela. Po poznámke, že „priniesli k nemu mnohých posadnutých zlými duchmi a on slovom vyhánal duchov a uzdravoval všetkých chorých“, dáva Matúš toto mesiášske pôsobenie výslovne do vzťahu k trpiacemu Božiemu služobníkovi: „aby sa splnilo, čo povedal prorok Izaiáš: On vzal na seba naše slabosti a niesol naše choroby“ (Mt 8, 16-17).

Tak ako sú fyzické choroby symbolické pre rôzne formy duchovných neduhov, ktorými musí trpieť padnuté ľudstvo, ako je duchovná slepota, hluchota alebo ochrnutie, tak je fyzické uzdravenie vonkajším znakom pre vnútorné uzdravenie v odpustení hriechov (Mk 2, 1-12; Jn 5, 14). Avšak spojenie medzi vykúpením a telesným zdravím nie je absolútne, tak ako nie je ani medzi hriechom a chorobou (por. Jn 9, 3). Úplné uzdravenie – spása - celého človeka, uzdravenie tela i duše, nastane až pri vzkriesení tela pri poslednom súde (Rim 8, 18-23); 2 Kor 4, 16-18). Dovtedy, t.j. v čase Cirkvi, si kráľovstvo ponecháva určitý aspekt skrytosti. Preto je mylné predpokladať, že je Božou vôľou uzdraviť v tomto živote každú chorobu a každé utrpenie. Ježiš svojim učeníkom neuložil iba chorých uzdravovať, ale ich aj „navštevovať“ (Mt 25, 36). V Novom zákone sú naozaj prípady, keď choroba pretrváva, prinajmenšom po určitý čas, aj napriek charizme uzdravovania u apoštolov (Gal 4, 13; Flp 2, 26-27; 2 Tim 4, 20).

Keď Ježiš dáva apoštolom úlohu, aby pokračovali v jeho spásnom diele, potvrdzuje vnútorný súvis medzi uzdravením a ohlasovaním evanjelia. Dáva Dvanástim „moc nad nečistými duchmi, aby ich vyhánali a uzdravovali každý neduh a každú chorobu“ (Mt 10, 1) a prikazuje im: „Choďte a hlásajte: Priblížilo sa nebeské kráľovstvo. Chorých uzdravujte, mŕtvych krieste, malomocných očist'ujte, zlých duchov vyhánajte“ (Mt 10, 7-8). Toto poverenie opakuje, keď vysiela sedemdesiatich dvoch učeníkov: „A keď prídete do niektorého mesta a príjmu vás (...) uzdravujte chorých, čo sú v ňom a povedzte im: Priblížilo sa k vám Božie kráľovstvo“ (Lk 10, 9-10). Po svojom zmŕtvychvstaní rozširuje moc uzdravovať a počíta ju k znakom, ktoré sa udejú prostredníctvom veriacich: „na chorých budú vkladáť ruky a tí ozdravejú“ (Mk 16, 18). Ako poznamenáva *Inštrukcia*, túto moc však dostávajú „v súvis s misionárskym poslaním, teda nie na vyvyšovanie vlastných osôb, ale na potvrdenie ich poslania.“<sup>18</sup>

Lukáš zaznamenáva, ako sa Ježišove slová napĺňajú v mnohých uzdraveniach, ktoré vykonal apoštol (Sk 2, 43; 3, 1-8; 5, 12) a iní učeníci ako Štefan (Sk 6, 8) a Filip (Sk 8, 6-7). V týchto zázračných skutkoch sám Boh vydáva svedectvo (Hebr 2, 3-4), ktoré potvrdzuje moc vysloveného posolstva a presvedča poslucháčov o jeho pravdivosti (Sk 4, 29-30; 8, 6; 14, 3; Rim 15, 18-19). Pavol dokonca označuje tieto mocné skutky ako „znaky apoštola“ (2 Kor 12, 12). Niekedy sa apoštol cítil byť donútený vysvetliť, že nie oni ale zmŕtvychvstalý Ježiš uzdravuje; oni sú iba jeho nástrojmi (Sk 3, 12; 14, 8-18).

V 1 Kor 12 Pavol poskytuje pohľad na skúsenosti prvotnej Cirkvi so zázračnými uzdraveniami. Hovorí o modlitbe za uzdravenie ako o osobitnej charizme, ktorú Duch niektorým ľuďom dáva vo väčšej miere (1 Kor 12, 9, 28, 30). Zrejme sa tým myslí dar, získať pre iných uzdravenie prostredníctvom modlitby, sprevádzanej azda nejakým symbolickým gestom.<sup>19</sup> Niečo iné je modlitba za chorých spomínaná v Jakubovom liste, ktorú starší Cirkvi vykonávajú ako sviatosťný úkon; v rovnakom texte však autor zdôrazňuje, že modlitba každého kresťana za uzdravenie je účinná: „Je niekto z vás chorý? Nech si zavolá starších Cirkvi; a nech sa nad ním modlia a mažu ho olejom v Pánovom mene. Modlitba s vierou zachráni/uzdraví (*sózein*) chorého a Pán mu uľaví. A ak sa dopustil hriechov, odpustia sa mu. Vyznávajú si teda navzájom hriechy a modlite sa jeden za druhého, aby ste

<sup>18</sup> *Inštrukcia*, I, 3 (*Prayer for Healing*, 312).

<sup>19</sup> Pozri *Inštrukcia*, I, 3 (*Prayer for Healing*, 313).

ozdraveli/boli zachránení (*sózein*)“ (Jak 5, 14 – 16). Ako poznamenáva *Inštrukcia*, „Pojmy „uzdraví“ a „uľaví“ naznačujú, že pri tom úkone nejde len, a ani predovšetkým, o uzdravenie fyzické, i keď ho určitým spôsobom zahŕňajú.“<sup>20</sup> Tieto texty z 1 Kor a Jak ukazujú pri uzdravovaní jednak charakter daru, ktorý nezaslúžene pochádza z Božej iniciatívy ako aj cirkevný kontext uzdravovania ako prejavu „moci Ducha, ktorý prostredníctvom Cirkvi sprítomňuje Kristovo tajomstvo v rozličných službách.“<sup>21</sup>

Nový zákon nielen hovorí veľa o uzdravovaní, ale tiež rozvíja do veľkej hĺbky teológiu utrpenia, ktorej korene sú v Starom Zákone. Podľa Ježišových slov o nesení kríža (Lk 14, 27), majú bolesti a trápenia každého druhu neoceniteľnú hodnotu ako účasť na Kristovom veľkonočnom tajomstve (Flp 3, 10; 1 Pt 4, 13). Sú prostriedkom osobného posväcovania ako príprava na večnú slávu (Rim 5, 3; 2 Kor 4, 17; 2 Sol 1, 4-5) ako aj tajomným prameňom milosti pre iných (2 Kor 1, 6; 4, 10-12). Na základe tohto transcendentného cieľa sa dokonca môžeme v utrpení radovať: „Teraz sa radujem v utrpeniach pre vás a na vlastnom tele dopĺňam to, čo chýba Kristovmu utrpeniu pre jeho telo, ktorým je Cirkev“ (Kol 1, 24; por. 1 Pt 5, 9). V tejto súvislosti sa pod utrpeniami myslia vo všeobecnosti utrpenia súvisiace s apoštolskými námahami a prenasledovaniami. Ale v širšom zmysle Cirkev pod tým vždy chápala aj fyzické choroby a neduhy a všetky ostatné formy utrpenia.

### 3. Teológia uzdravovania

Pápež Benedikt XVI. vo svojej knihe *Ježiš Nazaretský* píše: „Uzdravovanie je podstatným rozmerom apoštolského poslania a kresťanskej viery vôbec.“ Kresťanstvo možno označiť práve za „terapeutické náboženstvo – za náboženstvo uzdravovania. Ak to pochopíme dostatočne hlboko, je v tom vyjadrený celý význam vykúpenia.“<sup>22</sup> Vykúpenie v Kristovi je v konečnom dôsledku uzdravením najhlbšej rany ľudstva: rany nášho hriechu a v dôsledku toho odcudzenia sa od Boha. A naopak, plnosť uzdravenia spočíva v odpustení hriechov a v obnovení spoločenstva s Bohom. „Kto chce človeka skutočne uzdraviť, musí ho vidieť v jeho celosti a musí vedieť, že jeho konečným uzdravením môže byť len Božia láska.“<sup>23</sup>

V sile Ducha Svätého zmŕtvychvstalý Pán sprítomňuje v Cirkvi svoje spásne a uzdravujúce dielo, ktoré konal vo svojom pozemskom živote. *Katechizmus* hovorí, že tak ako sa Ježiš vo svojom pozemskom účinkovaní dotýkal chorých a uzdravoval ich, „tak sa nás Kristus vo sviatostiach aj naďalej ‚dotýka‘, aby nás uzdravoval“ (1504). Cirkev „verí v oživujúcu prítomnosť Krista, lekára duše i tela. Táto prítomnosť osobitne pôsobí prostredníctvom sviatostí a celkom osobitným spôsobom skrze Eucharistiu, chlieb, ktorý dáva večný život a ktorého spätosť s telesným zdravím naznačuje svätý Pavol“ (1509). Preto biskup Albert-Marie de Monléon hovorí, že „Katolícka charizmatická obnova sa stále snaží modliť sa za uzdravenie vo sviatostnom rámci. (...) Táto súvislosť medzi modlitbami za uzdravenie a sviatosťami (...) spočíva najmä v inštinkte viery, ktorý katolíkov nabáda k tomu, aby sa snažili objavené charizmy integrovať do celého katolíckeho sviatostného života, ktorý sám je zvnútra objavený skrze milosť vyliatia Ducha Svätého.“<sup>24</sup> Stretnutie s Kristovou uzdravujúcou silou vo sviatostnom rámci, ako ho mnohí zakúsili v charizmatickej obnove, môže viesť k obnove sakramentálnej viery, k hlbšiemu uvedomeniu si, ako zmŕtvychvstalý Pán je prítomný a osobne koná vo sviatostiach, aby poskytol svoju životodarnú milosť.

<sup>20</sup> *Inštrukcia*, I, 3 (*Prayer for Healing*, 313).

<sup>21</sup> Pozri Matteo Calisi v *Prayer for Healing*, 12.

<sup>22</sup> Ježiš Nazaretský, 191-192.

<sup>23</sup> Tamtiež, 192-193.

<sup>24</sup> *Prayer for Healing*, 207. Biskup tiež poznamenáva, že „katolícke modlitbové skupiny a spoločenstvá nechcú byť jednoducho identifikované s modlitbami za uzdravenie, ktoré sú praktizované v nekatolíckych spoločenstvách alebo hnutiach, lebo tam je tento sviatostný rozmer menej dôležitý“ (s. 208).

Katolícke učenie o slove a sviatosti prináša teologické vyjadrenie biblického svedectva pre ohlasovanie Božieho kráľovstva a viditeľné znaky jeho príchodu. V obnovenej teológii *Katechizmu Katolíckej cirkvi* ohlasovanie slova vždy predchádza sláveniu sviatostí. Každá sviatosť je sviatosťou viery, ktorej význam je daný v Božom slove. Tak ako sa liturgické slávenia majú začínať bohoslužbou slova, tak by sa mali aj všetky verejné služby uzdravovania začínať ohlasovaním slova a jeho výkladom. Ohlasovaním slova sa poukazuje na skutočného uzdravovateľa, Ježiša Krista a zdôrazňuje sa význam každého uzdravovania ako znamenia plnosti jeho spásy.

Aj keď sa služba uzdravovania koná mimo liturgického rámca, chápeme uzdravujúce účinkovanie Pána vždy sviatostne. To znamená, že naša služba sa uskutočňuje v období Cirkvi, v ktorej je Kristovo dielo spásy silou Ducha Svätého prítomné vo viditeľných znakoch, kým stále ešte očakávame plnosť spásy vo vzkriesení tela (*Katechizmus*, 1076). Cirkev samotná je veľkou sviatosťou (znakom a nástrojom), ktorou Duch Svätý dáva účasť na milosti spásy (*Katechizmus*, 1111). Sviatostná ekonómia teda poskytuje správny rámec pre chápanie služby uzdravovania.

Ako každá sviatosť sprítomňuje Ježišovo účinkovanie a tak pripravuje na očakávané naplnenie v Božom kráľovstve, tak aj každé uzdravovanie musí byť chápané ako znak Ježišovho víťazstva získaného raz a navždy jeho krížom a zmŕtvychvstaním, ktoré sa tu a teraz sprítomňuje ako záloh úplného víťazstva a večnej slávy v prichádzajúcom Božom kráľovstve.

#### **4. Teologické otázky vyvolané katolíckou skúsenosťou so službou uzdravovania**

Služba uzdravovania v Katolíckej charizmatickej obnove, ktorá je znovuobjavením starých pokladov, bez paralely v moderných dejinách Cirkvi, nevyhnutne nastolila nové otázky, a to pre tých, ktorí túto službu vykonávajú, ako aj pre zodpovedné autority, ktorým prislúcha skúmať a riadiť prejavy života Cirkvi. Za týchto okolností nemožno rozumne očakávať žiadne narýchlo uzavreté skúmanie ani bezprostredné vyriešenie všetkých ťažkostí a problémov. Katolícki veriaci však aj v tejto situácii budú rešpektovať cirkevnú autoritu a v duchu poslušnosti prijímať pastoračné rozhodnutia vedúcich Cirkvi. Zároveň ich budú oboznamovať so svojimi starosťami a praktickými ťažkosťami, s ktorými sa stretávajú (por. *Kódex kanonického práva*, Kán. 212).

V tejto časti budú uvedené hlavné oblasti teológie a praxe, v ktorých sú mnohé naše obvyklé názory a postoje spochybnené prostredníctvom nepredvídateľného pôsobenia Ducha Svätého, ktorý znovu nastoľuje v Cirkvi službu uzdravovania.

##### *Úloha utrpenia*

Jedna oblasť sa očividne dotýka otázky, akú úlohu má utrpenie v kresťanskom živote. Katolícka spiritualita, ktorá je ilustrovaná v životoch mnohých svätých, vždy chápala, že nasledovanie Krista zahŕňa aj utrpenie. Ježišove slová: “A kto ide za mnou a nenesie svoj kríž, nemôže byť mojim učeníkom“ (Lk 14, 27) výrazne poznačili katolícky postoj k životu. Pápež Ján Pavol II. zdôraznil, že Ježišovo utrpenie posvätilo ľudské utrpenie, ktoré v spojení s ním nadobudlo výkupnú hodnotu (*Salvifici doloris*, 19).

Z tejto spirituality utrpenia vyplývalo, že každý kresťan má vo viere prijať utrpenia, ktoré ho v živote postihli. Aj keď chorí často hľadali uzdravenie v modlitbe, najmä na pútnických miestach a iných miestach modlitby, výslovná služba uzdravovania obvykle nebola praktizovaná. Skúsenosť uzdravujúcej Božej milosti v charizmatickej obnove a touto milosťou darovaná plnosť Božieho milosrdenstva teraz nastoľujú dôležitú otázku: Ako máme my kresťania, ktorí veríme v Ježišovo víťazstvo, zaobchádzať s chorobami, neduhmi a inými formami Zlého? Sme povolání, aby sme sa



nechali očistiť od pasívneho postoja k utrpeniu, a ak nedôjde k uzdraveniu, aby sme utrpenie prijali pozitívne, v aktívnom postoji viery a nie v pasívnej rezignácii. Napriek všeobecnej mienke, že utrpenie a radosť sú navzájom nezlučiteľné, tí, ktorí prijmu svoje utrpenie vo viere, zakúsia, že môže byť spojené s hlbokou radosťou v Duchu.

### *Aktivita zlých duchov*

Jedna skúsenosť v Katolíckej charizmatickej obnove hovorí, že nové povedomie o Duchu Svätom je sprevádzané novým povedomím o zlých duchoch. I keď to nie je žiadny nový poznatok, lebo Cirkev si vždy uvedomovala satanovo pôsobenie – príkladom toho je modlitba pápeža Leva XIII. k svätému Michalovi<sup>25</sup> – katolícki charizmatici majú často takú skúsenosť, že mnohí v Cirkvi neberú vážne pôsobenie satana. Málo sa o tom káže, vo väčšine seminárov sa o tom veľmi málo učí; veľmi málo diecéz má exorcistu.<sup>26</sup> V tejto situácii mnohým katolíkom v charizmatickej obnove chýbajú základné poznatky. Sú náchylní pre fundamentalistické názory, ktoré tak silne zdôrazňujú Božie pôsobenie a satanovo pôsobenie, že pre stvorené a prirodzené príčiny už nezostáva žiadny priestor.<sup>27</sup> Kto môže katolíkom pomôcť lepšie si uvedomiť realitu a vplyv zlých duchov, bez toho vyvolával strach alebo upriamoval na nich príliš veľa pozornosti?

### *Skúmanie chariziem uzdravovania*

Skúsenosti s modlitbou za uzdravenie a so službami uzdravovania v Katolíckej charizmatickej obnove upriamili pozornosť na rozdiel medzi mimoriadnymi charizmami uzdravovania, ktoré sú prepožičané jednotlivým členom Cirkvi pre dobro všetkých (1 Kor 12, 7, 9) a modlitbou za uzdravenie v sile Ducha, ktorú môže ponúknuť každý kresťan. Na tento rozdiel poukazuje Pavol na konci 1 Kor 12 rečnickou otázkou: „Majú všetci dar uzdravovať?“ (1 Kor 12, 30).<sup>28</sup> Tým jasne naznačuje, že síce všetci kresťania môžu sprostredkovať uzdravenie, avšak charizma uzdravovania je prepožičaná iba jednotlivým osobám.<sup>29</sup> Aj *Katechizmus* poznamenáva, že Duch Svätý dáva niektorým ľuďom mimoriadnu charizmu uzdravovania (1508).

V tejto situácii je treba vziať do úvahy, že všetky charizmy musia byť skúmané v Kristovom Tele, za čo je zvlášť zodpovedná cirkevná autorita. U tých, ktorí majú očividné dary uzdravovania a vykonávajú ich verejne vo farnosti alebo v miestnom spoločenstve, je vhodné, aby tieto dary preskúmal miestny biskup.<sup>30</sup> Obvyklé praktizovanie modlitby za uzdravenie v miestnej farnosti alebo modlitbovej skupine musia samozrejme skúmať ich vedúci, ktorí sami podliehajú autorite miestneho biskupa. Pre mnohých biskupov je však skúmanie darov uzdravovania niečo nové. Tu je potrebná výmena poznatkov a skúseností na všetkých úrovniach v rámci Cirkvi. Je možné nájsť cesty, aby

---

<sup>25</sup> Skrátená verzia modlitby znie nasledovne: „Svätý Michal, archanjel, bráň nás v boji, buď nám ochrancom proti zlobe a úkladom diabla. pokorne prosíme, nech mu Boh ukáže svoju moc. A ty, knieža nebeských zástupov, Božou mocou zažeň do pekla satana a iných zlých duchov, ktorí sa na skazu duší potulujú po svete. Amen.“

<sup>26</sup> Pre diskusiu o tejto téme pozri diela Gabriele Amortha: *V boji proti diablu* (Skúsenosti exorcistu) (Vydavateľstvo Don Bosco 2006) a *An Exorcist: More Stories* (Ignatius Press Sann Francisco 1992).

<sup>27</sup> V tomto zmysle je nápomocný Malines Document no. 4: L.J. Cardinal Suenens, *Renewal and the Power of Darkness* (Ann Arbor: Servant / London: Darton, Longman & Todd, 1983).

<sup>28</sup> Pavol v 1 Kor 12, 9,28,30 pre oba termíny používa plurál: „dary uzdravovať“ (charismatia lamation).

<sup>29</sup> Arcibiskup Tarcisio (teraz kardinál) Bertone na to poukazuje vo svojom príspevku na Kolokviu v *Prayer for Healing*, 27.

<sup>30</sup> P. Libero Gerosa navrhuje uplatniť pri tom tie isté kritéria, ktoré predpisuje cirkevné právo (Kán. 1172) pre povolenie na vykonávanie exorcizmov (nábožnosť, učenosť, rozumnosť a bezúhonnosť života) ako aj trvalú lásku k chorým“ (*Prayer for Healing*, 173).

služby uzdravovania v Cirkvi boli prostredníctvom pravidelných správ o svojej službe a rozhovorov o vzniknutých otázkach viac zahrnuté pod zodpovednosť cirkevnej autority?

### *Uzdravovanie a evanjelizácia*

Mnohé štúdie o úlohe uzdravovania v Ježišom živote poukazujú na súvislosť medzi jeho učením (ohlasovaním evanjelia) a jeho „dielami“, uzdraveniami a zázrakmi, ktoré konal. Tieto uzdravenia, hovorí *Inštrukcia*, „posilňovali ohlasovanie evanjelia.“<sup>31</sup> Nesmieme zabudnúť, ako upozorňuje P. Albert (teraz kardinál) Vanhoye, že „[Ježišove] uzdravenia neboli iba manifestáciou moci, ale tiež a predovšetkým prejavom milosrdnej lásky a dobroty. Preto majú ešte vnútornejší vzťah k Božiemu kráľovstvu.“<sup>32</sup> Tento bod môže viesť k potrebnému doplneniu a skorigovaniu „silovej evanjelizácie“, t.j. ohlasovania sprevádzaného nadprirodzenou demonštráciou Božej moci, ktorá je prehnane zdôrazňovaná v niektorých kruhoch.

Toto chápanie Ježišovej služby nastoľuje dôležité otázky pre našu katolícku evanjelizačnú prax. Kým v posledných rokoch na celom svete bola v popredí snaha odpovedať na výzvu pápeža Jána Pavla II. a nadchnúť Cirkev pre „novú evanjelizáciu“, službe uzdravovania sa v ohlasovaní evanjelia venovalo relatívne málo pozornosti. Okrem toho sa zdá, že služba uzdravovania v katolíckej charizmatickej obnove je až na niektoré pozoruhodné výnimky viac zameraná na členov Cirkvi než na ľudí mimo nej. Biblické svedectvo podčiarkuje, aké je dôležité ohlasovať evanjelium neveriacim s pevnou vierou, že kázanie slova bude sprevádzané a potvrdzované znameniami a zázrakmi (pozri Mk 16, 20).<sup>33</sup> Ako môžeme v katolíckej evanjelizácii znovu spojiť kázanie a uzdravovanie?

---

<sup>31</sup> *Inštrukcia*, I, 1 (*Prayer for Healing*, 308).

<sup>32</sup> Vanhoye v *Prayer for Healing*, 35.

<sup>33</sup> Pozri poznámky Jeana Pliya v *Prayer for Healing*, 258.

### III. Pastoračné otázky a smernice

#### 1. Formy uzdravovania

Aj keď existujú rôzne formy uzdravovania, je dôležité, že všetky spolu navzájom súvisia. „Je to vždy celá osoba vo svojej najhlbšej jednote, ktorá prijíma milosť uzdravenia a nie iba jej fyzická, psychická alebo duchovná časť“ zdôrazňuje dr. Philippe Madre.<sup>34</sup> I keď sa nedá určiť bezprostredný súvis medzi chorobou a hriechom (por. Jn 9, 2), existuje veľa príkladov, keď fyzické alebo psychické formy choroby majú svoj pôvod v hriechu alebo v odporovaní Božej vôli. Ten kto je činný v službe uzdravovania, musí teda vždy brať do úvahy celý rozsah možných príčin určitého chorobného stavu. Toto rozlišovanie mu pomôže, stanoviť vhodnú formu služby alebo pastoračného prístupu.

V charismatickej obnove sa obvykle prežívajú nasledovné formy uzdravovania a sú popísané v *Prayer for Healing*:

- Fyzické uzdravenie: uzdravenie telesných chorôb a neduhov.<sup>35</sup>
- Psychické uzdravenie: uzdravenie zranení ľudskej duše, vrátane emocionálnych rán.<sup>36</sup>
- Duchovné uzdravenie: Tým sa myslí predovšetkým „uzdravenie od hriechu“, ktorým sa obnovuje vzťah človeka k Bohu.<sup>37</sup>
- Exorcizmus a oslobodenie: Katolícka charismatická obnova vidí medzi nimi dôležitý rozdiel. „Cieľom exorcizmu je vyhnúť zlých duchov alebo oslobodiť od diabolského vplyvu, a to duchovnou autoritou, ktorú Ježiš zveril svojej Cirkvi“ (*Katechizmus*, 1673). Nakoľko sa pri tom uplatňuje duchovná autorita, ktorá bola prepožičaná Cirkvi, môžu exorcizmy nad posadnutými vykonávať iba Cirkvou poverené osoby (por. *Kódex kanonického práva*, Kán. 1172). Naproti tomu modlitba za oslobodenie je zameraná na oslobodenie ľudí od vplyvu alebo útlaku zlých duchov. V Modlitbe Otče náš prosíme Otca, aby nás zbavil Zlého. Zdá sa, že nás to oprávňuje modliť sa za oslobodenie iného človeka, ktorý je očividne pod vplyvom Zlého. Tieto smernice neriešia priamo otázky týkajúce sa exorcizmu a oslobodenia, lebo tieto často zahŕňajú otázky a problémy presahujúce modlitbu za uzdravenie.

Ďalšie nové formy modlitby za uzdravenie, ktoré treba hlbšie preštudovať, preskúmať a pastoračne zohľadniť sa síce neriešia v *Prayer for Healing*, avšak v mnohých charismatických skupinách sa praktizujú a odporúčajú sa v mnohých knihách s veľkou čítanosťou:

- Uzdravovanie spomienok: ako bolo spomenuté vyššie, vo svojom posolstve k Veľkému jubileu roku 2000 pápež Ján Pavol II. zdôraznil osobitným spôsobom očisťovanie pamäti.<sup>38</sup> „Toto očistenie pamäti sa uskutočňuje ako proces, ktorý je zameraný na oslobodenie osobného a kolektívneho svedomia od všetkých foriem nevraživosti a násillia, ktoré sú pozostatkom minulých vín a pochybení“<sup>39</sup> Význam tejto formy uzdravovania spočíva v tom, že služba

<sup>34</sup> *Prayer for Healing*, 35.

<sup>35</sup> Pozri sr. Briege McKenna v *Prayer for Healing*, 226-230.

<sup>36</sup> Milosť psychického uzdravenia vždy riadi milosť zmierenia na troch hlavných vzťahových úrovniach človeka: vzťah k Bohu, vzťah k iným a vzťah k sebe samému (Philippe Madre v *Prayer for Healing*, 233).

<sup>37</sup> P. Raniero Cantalamessa v *Prayer for Healing*, 219. Vo svojom príspevku zahrňuje pod „duchovné uzdravenie“ aj „vnútorné uzdravenie“.

<sup>38</sup> Ján Pavol II., *Incarnationis Mysterium* (1998), 11.

<sup>39</sup> Medzinárodná teologická komisia, *Pamäť a zmierenie* (2000), Úvod.

uzdravovania sa rozširuje ponad individuálne rany na rany, ktoré utrpeli celé národy a spoločnosti na základe nešťastí v minulosti.<sup>40</sup>

- Medzigeneračné uzdravovanie: táto forma uzdravovania sa týka zranení a porúch, ktoré boli prenesené od predkov. Niekedy sa nazýva aj ako uzdravovanie rodových koreňov.<sup>41</sup>
- Uzdravovanie životného prostredia: Existuje narastajúce povedomie pre súvislosť medzi ľudským hriechom a poškodením životného prostredia (sucho, znečistenie ovzdušia a vody, záplavy, drancujúca ťažba v prírode a i.), je to názor, ktorý je v súlade s modernými ekologickými štúdiami.<sup>42</sup> Modlitba a ľútosť nad ľudskými hriechmi, ktoré spôsobili tieto škody, prispievajú k tomu, aby sa krajina od nich oslobodila.

## 2. Rámec pre modlitby oslobodenia

Služba uzdravovania sa vyvinula v posledných štyridsiatich rokoch v Katolíckej charizmatickej obnove, nadobudla rôzne formy a vykonáva sa v rozličných rámcoch. Zdá sa, že táto rozdielnosť vrhá svetlo na to, že pojem „dary uzdravovania“ v Novom zákone sa používa v množnom čísle (1 Kor 12, 9,28,30). Rozličné formy modlitby za uzdravenie vyplývajú aj z toho, či modlitbu vedú ľudia, ktorí sú známi svojim darom uzdravovania alebo obyčajní vedúci alebo členovia charizmatických skupín.<sup>43</sup> V nasledovnom texte sa pokúsime usporiadať formy a rámce modlitby za uzdravenie.

### *Liturgické slávenia*

- Bohoslužby s vysluhovaním sviatosti pomazania chorých (na úrovni diecézy alebo dekanátu biskupom, na úrovni farnosti kňazom). Táto forma služby je zvlášť vhodná, lebo pomazanie chorých je samo osebe sviatosťou uzdravenia.<sup>44</sup>
- Sväté omše, ktoré boli ohlásené ako omše za uzdravenie, s osobitnými modlitbami za uzdravenie chorých počas všeobecných prosieb veriacich a s vkladáním rúk po skončení omše.<sup>45</sup>
- Bohoslužby slova, po ktorých nasleduje vkladanie rúk na chorých. V tomto prípade môžu na chorých vkladať ruky jedna alebo viaceré osoby.
- Modlitba za chorých počas eucharistickej poklony.<sup>46</sup> To sa môže diať rôznym spôsobom, napríklad tak, ako to popisuje sestra Briega McKenna v *Prayer for Healing*.<sup>47</sup>
- Modlitba za uzdravenie po bohoslužbe, ktorá priamo nesúvisela s uzdravovaním: po sv. omši, večerách alebo eucharistickom požehnaní.
- Modlitba za uzdravenie – najmä za vnútorné uzdravenie – počas sviatosti zmierenia.<sup>48</sup> Spovedník má možnosť „trpezlivo viesť kajúcnika k uzdraveniu a plnej zrelosti.“<sup>49</sup>

---

<sup>40</sup> Biskup F. Grech popisuje takéto uzdravovanie rán, ktoré sa týkajú minulosti Tasmánie ako trestaneckej kolónie, v *Prayer for Healing*, 291.

<sup>41</sup> Túto formu modlitby za uzdravenie spomína Jean Pliya v *Prayer for Healing*, 262.

<sup>42</sup> Táto súvislosť existuje najmä pri prelievaní krvi: pozri príbeh Kaina a Ábela (Gn 4, 10-11); por. tiež Iz 24, 1-6; Jer 14, 1-7; Oz 4, 1-3.

<sup>43</sup> Pozri biskup Albert de Monléon v *Prayer for Healing*, 206-7.

<sup>44</sup> Pozri *Katechizmus*, 1421.

<sup>45</sup> Pozri *Katechizmus*, 1509; *Prayer for Healing*, 273 (Telésforo Villalba); 290 (biskup Grech).

<sup>46</sup> Pozri *Prayer for Healing*, 264 (Jean Pliya); 270 (biskup Sam Jacobs).

<sup>47</sup> „Sviatosť oltára sa vyloží obvyklým spôsobom. Po určitej dobe adorácie a velebenia zoberie P. Kevin monštranciu a ide s ňou cez kostol k ľuďom, aby ich požehnal. Ja sa zatiaľ modlím pri mikrofóne za všetky ich potreby“ (*Prayer for Healing*, 228).

<sup>48</sup> Pozri *Prayer for Healing*, 292 (biskup Grech).

Je treba rozlišovať modlitby za uzdravenie pri týchto sláveniach a riadne liturgické modlitby za uzdravenie, na ktoré sa odkazuje v Disciplinárnych ustanoveniach *Inštrukcie*, čl. 2-4. Liturgické modlitby za uzdravenie sa konajú podľa obradu predpísaného v *Rituale Romanum* a „keď ho v mene Cirkvi vykonávajú osoby zákonne určenými úkonmi, ktoré schválila cirkevná vrchnosť (*Kódex kánonického práva*, Kán. 834,2). Takéto liturgické obrady uzdravovania sa môžu konať iba s výslovným povolením diecézneho biskupa.

#### *Neliturgické zhromaždenia*

- Osobitné stretnutia pre služby uzdravovania: neliturgické zhromaždenia, ktoré sú ohlásené ako stretnutia s modlitbou za uzdravenie a ktoré obvykle vedie niekto s uznaným darom uzdravovania.
- Modlitbové stretnutia, v rámci ktorých je aj čas modlitby za osobitné potreby, čo prirodzene zahŕňa aj prosbu za fyzické alebo vnútorné uzdravenie (obvyklá situácia pri charizmatických modlitbových stretnutiach). Toto nie sú riadne bohoslužby uzdravovania ale stretnutia, na ktorých sa modlí aj za uzdravenie.
- Spontánne modlitby v prípade potreby: keď kresťania kdekoľvek stretnú chorých ľudí a modlia sa za ich uzdravenie, niekedy aj s vkladáním rúk.
- Stretnutia veľkých máš ľudí: tieto sa v tropických územiach často konajú vonku alebo v miernom podnebí vo veľkých halách alebo centrách. Mnohé z nich sú výslovne evanjelizačne zamerané. V niektorých sa koná vkladanie rúk prostredníctvom jednotlivcov alebo malých spolupracujúcich tímov. V iných nebýva vkladanie rúk ale čas spoločnej modlitby za všetkých, alebo sa vyslovujú modlitby za uzdravenie z určitých chorôb (niekedy v súvislosti so „slovami poznania“).

### **3. Smernice pre modlitby za uzdravenie**

Ten, kto sa otvorí bohato rozdávaným darom Ducha, robí veľkú službu na úžitok všetkých (por. 1 Kor 12, 7), pokiaľ rešpektuje správny poriadok Cirkvi. 2. Vatikánsky koncil učí dvojaký princíp vychádzajúci z Písma, že „prijatím týchto chariziem ... pre každého veriaceho vzniká právo a povinnosť uplatňovať ich v Cirkvi na osoh ľudí a povznesenie Cirkvi v slobode Ducha Svätého, ktorý „veje kam chce“ (Jn 3, 8), a zároveň v spoločenstve s bratmi v Kristu, najmä s vlastnými pastiermi, ktorí majú úlohu posudzovať pravosť a správne používanie ich chariziem...“ (*Apostolicam Actuositatem*, 3). Tomuto účelu slúžia nasledovné smernice, ktoré predstavujú autorizovaný výklad Disciplinárnych ustanovení *Inštrukcie o modlitbách za uzdravenie* na základe zásad popísaných vyššie v časti II ako pomoc pri ich uplatňovaní v príslušných pastoračných situáciách.<sup>50</sup> Tieto smernice je potrebné interpretovať vo svetle univerzálneho liturgického práva Cirkvi, tak ako sú prispôbené príslušnou biskupskou konferenciou a v súlade s liturgickými normami, ktoré vydáva diecézny biskup.<sup>51</sup>

#### *Integrovanie do liturgie a do sviatostí*

---

<sup>49</sup> *Katechizmus*, 1466.

<sup>50</sup> *Inštrukciu o modlitbách za uzdravenie* (*Ardens Felicitatis*) možno nájsť na webstránke Vatikánu na [http://www.doctrinafidei.va/doc\\_dottrinali\\_index.htm](http://www.doctrinafidei.va/doc_dottrinali_index.htm) (pozn. prekl.: slovensky na <https://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/dokumenty-vatikanskych-uradov/c/instrukcia-o-modlitbach-za-uzdravenie>)

<sup>51</sup> Kongregácia pre biskupov, Direktórium pre pastoračnú službu biskupa (2004), 145, 147.

Prostredníctvom sviatostí, najmä Eucharistie, Kristus poskytuje najmä svoju uzdravujúcu moc, a to, čo činil vo svojom pozemskom živote, sa tajomným spôsobom sprítomňuje v Cirkvi. Dokonca aj pri neliturgickej modlitbe za uzdravenie by naša prax služby uzdravovania mala byť poznačená teologickým a sviatostným chápaním, ktoré bolo načrtnuté vyššie (II, 3).

Pri modlitbách za uzdravenie, ktoré sa konajú, ako bolo spomenuté vyššie, v rámci liturgického slávenia, musí byť zabezpečené, aby sa svätá omša alebo Najsvätejšia oltárna sviatosť nevyužívali na uzdravovanie chorých, ale aby zostal zachovaný ich vlastný cieľ, a to zjednocovať veriacich duchovne s Kristom.<sup>52</sup> Článok 7 *Inštrukcie* sa zaoberá takými zneužitiami a nie je jeho zámerom zakázať vykonávanie chariziem uzdravovania v úzkej súvislosti s liturgiou ale mimo samotného liturgického diania.

Ten kto organizuje neliturgické stretnutia pre modlitbu uzdravovania, by sa mal starostlivo vyhýbať akejkol'vek zámene s liturgickými obradmi v pravom zmysle slova (Čl. 5, 2), tým že sa zriekne foriem, ktoré sú podobné liturgickým sláveniam alebo boli z nich prevzaté.<sup>53</sup> Je vhodné, aby stretnutia, ktoré sa konajú v chráme alebo na inom posvätnom mieste, boli podľa možnosti pod pastoračným dohľadom riadneho duchovného (pozri Článok 1). Ako už *Inštrukcia* zdôraznila, Duch Svätý neobmedzuje charizmu uzdravovania na určitú kategóriu veriacich (I, 5).

Ku všetkým liturgickým i neliturgickým službám uzdravovania neodmysliteľne patrí ohlasovanie Božieho slova (pozri vyššie časť II). Správne miesto Božieho slova ochráni každú prax uzdravovania od introverzie a od nebezpečenstva využívania toho, čo je zamerané na Boha, na egocentrické účely, ktoré nemajú nič spoločné s Božím kráľovstvom.

#### *Správanie sa pri službe uzdravovania*

Ten kto vyslovuje modlitby za uzdravenie by sa mal modliť v duchu očakávajúcej viery, nad ktorou žasol aj sám Pán (por. Mt 8, 10), avšak výsledok modlitby treba úplne vložiť do Jeho rúk. Ak nenastane žiadne viditeľné uzdravenie, nesmieme chorému vyčítať nedostatok viery, ako keby sme mohli poznať Božiu vôľu alebo vidieť do srdca človeka. Skôr treba trpiaceho povzbudiť, aby vytrval v modlitbe a v dôvere v Boha, bez ohľadu na to, či bude Božou vôľou uzdravenie v budúcnosti alebo milosť prostredníctvom prijatia utrpenia.

Ak sa však udejú viditeľné uzdravenia, treba ich s múdrou obozretnosťou preveriť, ale aj prijať ich s rovnakou radosťou a vďačnosťou, akú ľudia prejavovali Ježišovi za jeho pozemského života: „začali celé zástupy učeníkov radostne veľkým hlasom chváliť Boha za všetky zázraky, ktoré videli“ (Lk 19, 37). Ustanovenie, že „tí čo vedú (...) obrady uzdravenia, musia sa snažiť udržať v zhromaždení ovzdušie vážnej zbožnosti“, (*Inštrukcia*, Čl. 9) neznamená, že sa tým zakazujú prejavy radostnej chvály. Treba ho skôr rozumieť na základe predchádzajúceho ustanovenia, aby „nedochádzalo k prejavom podobným hystérii, strojenosti, teatračnosti alebo senzáciechtivosti“ (Čl. 5, 3). Ako nabáda Pavol „nech sa všetko deje slušne a po poriadku“ (1 Kor 14, 40). Pozornosť sa nemá upriamovať na samotné uzdravovanie a už vôbec nie na osobu, ktorá vedie modlitbu za uzdravenie, ale na božského Uzdravovateľa, na ktorého poukazujú uzdravenia ako znamenia. Charizmatická obnova právom vidí v uzdraveniach znamenia milosrdnej Božej lásky, namiesto „zázrakov, u ktorých sa prejaví ich lekárske nevysvetliteľný a apologeticky nepopierateľný charakter.“<sup>54</sup>

---

<sup>52</sup> *Inštrukcia*, I, 5 (*Prayer for Healing*, 316).

<sup>53</sup> Pozri arcibiskup Bertone v *Prayer for Healing*, 29.

<sup>54</sup> Biskup de Monléon v *Prayer for Healing*, 206.

Tak ako všetci ohlasovatelia evanjelia sú povolaní uznať význam uzdravovania, tak aj všetci, ktorí sú zapojení do služby uzdravovania, by mali vidieť svoju službu v rámci evanjelizácie. Je dôležité považovať uzdravenia nie ako izolované individuálne udalosti, ale ako momenty milosti v procese rozsiahleho obrátenia v živote ľudí, ktorých sa to dotklo.<sup>55</sup> Keď sa koná služba modlitby za uzdravenie, mali by byť ľudia, najmä neveriaci, vždy vedení k plnosti uzdravenia: k spásu v Kristovi prostredníctvom viery a krstu.

Vedúci by sa mali starať o to, aby ich služba zostala zameraná na ohlasovanie Ježiša. Nemali by svoju dôveru prehnane vkladať do metód a techník, ktoré znižujú prvok viery a modlitby. Dôraz by mal byť vždy na štedrej veľkodušnosti Pána, ktorý koná kedy a ako chce, spôsobom, ktorý môže prekonať všetky očakávania.

### *Vykonávanie chariziem uzdravovania*

Ako bolo vyššie uvedené, Duch Svätý niektorým ľuďom dáva zvláštny dar uzdravovať choroby. *Inštrukcia* zdôrazňuje, že tieto charizmy nemožno jednoducho pripísať určitým skupinám ľudí – kňazom, vedúcim modlitbových skupín alebo laikom. <sup>56</sup> Duch Svätý skôr „rozdeľuje medzi veriacich všetkých stavov aj osobitné dary a milosti – každému ako chce.“ (*Lumen Gentium*, 12).

Charizmu uzdravovania nemožno nikdy považovať za osobné vlastníctvo alebo ju používať k upriamaniu pozornosti na jednotlivca. Ten kto je obdarený charizmami uzdravovania by sa mal celkom dať k dispozícii Pánovi, aby budoval jeho Cirkev a mal by tieto dary vykonávať v duchu poslušnosti voči cirkevnej autorite, lebo „súdiť o pravosti a správnom používaní [mimoriadnych darov] prislúcha len tým, ktorí sú predstavení v Cirkvi“ (*Lumen Gentium*, 12). Mal by sa neustále usilovať o pokoru a osobnú svätosť a snažiť sa odpútať pozornosť od seba na Ježiša, ktorý je zdrojom každého uzdravenia.

Poznanie, že mimoriadne dary uzdravovania boli darované iba niektorým, by nemalo ostatných kňazov a laikov odrádzať od toho, aby sa modlili za chorých. Avšak je tu potreba vyučovania a formácie, aby takíto ľudia „nestratili pôdu pod nohami“ a vedeli, kedy majú jednotlivé prípady posunúť na ľudí, ktorí majú viac skúseností v službe uzdravovania.

Aj keď sa tieto smernice vzťahujú najmä na vykonávanie chariziem uzdravovania, existujú ešte ďalšie charizmy, ktoré sa tiež uplatňujú v službe uzdravovania, najmä „dary slova“: proroctvo, slová múdrosti a poznania. Jedna z najdôležitejších chariziem v službe uzdravovania, o ktorej sa ale málokedy hovorí, je dar rozlišovania duchov.

### *Rozlišovanie duchov*

Svätý Pavol označuje túto charizmu ako „schopnosť rozlišovať duchov“ (1 Kor 12, 10). Tým poukazuje na dar rozlišovania duchovných síl, ktoré majú na človeka vplyv, či už sú božské, čisto ľudské alebo diabolské. Správne používanie tejto charizmy si vyžaduje dobre formované svedomie, ktoré je schopné súdiť vo svetle viery a učenia Cirkvi.

V praxi služby uzdravovania je vždy potrebné rozlišovanie vo všeobecnom zmysle. Tak ako v každej forme služby, je treba skúmať všetky slová a impulzy, či sú v súlade so správnym učením a so zdravým praktickým ľudským rozumom. „Ducha neuhášajte, proroctvami nepohrdajte! Ale všetko skúmajte a čo je dobré, toho sa držte (1 Sol 5, 19-21). „Rozlišovanie duchov“ môže byť ako

---

<sup>55</sup> Tamtiež, 209.

<sup>56</sup> *Inštrukcia* I, 5 (*Prayer for Healing*, 316-17).

mimoriadna charizma cennou pomocou pri procese rozlišovania, lebo môže vyniesť na svetlo duchovné vplyvy, ktoré vplývajú na človeka, ktorému sa slúži.

Rozlišovanie v rámci modlitby za uzdravenie je iné ako rozlišovanie, ktoré patrí k vedeniu Cirkvi. Toto rozlišovanie, ktoré vykonáva cirkevná autorita, patrí k jej všeobecnému pastoračnému dohľadu, ktorým zabezpečuje solídny základ pre múdre vykonávanie chariziem uzdravovania.

### *„Slová poznania“*

„Slová poznania“ (por. 1 Kor 12, 8), ktoré sa vyslovujú v omšiach za uzdravenie alebo pri iných príležitostiach, často hrajú dôležitú rolu v službe uzdravovania. Môžu byť adresované určitej osobe alebo skupine ľudí („Na tomto stretnutí sú niektorí ľudia, ktorí sú ...“). Takéto slová môžu pomôcť prebudiť vieru a otvoriť srdcia ľudí pre uzdravenia, ktoré chce Boh na nich urobiť. Môžu naznačovať hlbšie príčiny choroby človeka alebo vyzývať k hlbšiemu životu modlitby alebo zvestovať niečo z Božieho plánu pre budúci život človeka. „Slová poznania“ sú často vyjadrené v biblických obrazoch alebo v obraznej reči, ktorá prenecháva príjemcovi viac priestoru pre odpoveď.

Liturgia nie je miestom pre rozsiahle slová poznania, ktoré nesúvisia s liturgickým dianím. Duchom Svätým inšpirované slová by mali byť v harmónii s liturgiou a pomáhať ľuďom primerane odpovedať na Pánovu eucharistickú prítomnosť. Takéto slová nemôžu byť dané kedykoľvek počas liturgického slávenia, ale iba v rámci homílie alebo v čase modlitby po svätom prijímaní, a vždy s plným rešpektovaním liturgických noriem Cirkvi. „A tak, bratia moji, usilujte sa prorokovať a nebráňte hovoriť jazykmi. Ale nech sa všetko deje slušne a po poriadku“ (1 Kor 14, 39-40).

„Slová poznania“ by mali byť ponúknuté s láskou a úctou. Oslovenej osobe by mali tiež umožniť slobodne na ne odpovedať. Nemali by sa považovať za neomylné ani byť chorému človeku vnucované, pokiaľ mu neposkytujú dostatok svetla pre jeho problém. Odporúča sa tiež, vykonávať službu uzdravovania u jednotlivcov vo dvojiciach, aby tu bola možnosť, preskúmať možné „slovo“ s modlitbovým partnerom.

### *Spočinitie v Duchu*

Mnohí ľudia podávajú správy o milostiach uzdravenia v súvislosti s javom, ktorý je známy ako spočinitie v Duchu. Tento jav nie je ohraničený na modlitby za uzdravenie, hoci často nastáva v situáciách služby jednotlivcom, pri ktorých je často v hre rozmer uzdravovania. Samotné spočinitie v Duchu nie je žiadnou charizmou ale je psychosomatickou reakciou osoby na modlitbovú službu. Aj keď to samo osebe nie je žiadnou milosťou, môže to znamenať súhlas s Božím Duchom, ktorý otvára dvere pôsobeniu milosti. Keď sa človek odovzdá pôsobeniu Ducha Svätého a prestane sa zaoberať sám sebou, svojimi strachmi a „neodbytnými myšlienkami“, môže ho Duch zasiahnuť hlbšie v srdci. Toto spočinitie v Duchu má pravdepodobne väčší význam pre tých ľudí, ktorí žijú v kultúre veľkého nepokoja, hektickej aktivity a neustáleho hluku.

Tak ako iné javy, ktoré sprevádzajú modlitbu za uzdravenie, ani spočinitie v Duchu by sa nemalo vyhľadávať samo pre seba alebo neprimerane zdôrazňovať. Tak ako pri všetkých formách náboženskej skúsenosti, ktoré hýbu dušou, aj tu je potrebné zrelé a skúsené sprevádzanie. Zrelí vedúci zamerajú modlitbové stretnutie nie na mimoriadne javy ale na Pána, na jeho spásu, jeho lásku a jeho milosrdenstvo. To znamená, že každú službu pre jednotlivcov predchádza čas intenzívnej modlitby a chvály a ak je to možné, túto službu aj sprevádza. Vedúci si musia uvedomovať, že to, čo sa ohlasuje, úzko súvisí s tým, čo sa prežíva. Ak sa jasne a pravoverne hovorí o osobe Ježiša Krista a jeho poslaní, ľudia zakúsia Kristovu milosť. Ak sa však jedná o emocionálne vzrušenie bez



správneho ohlasovania evanjelia, vtedy vzniká nebezpečenstvo skúseností, ktoré nie sú spásanosné. Treba sa vyhnúť všetkým manipulatívnym pokusom o vyvolanie mimoriadnych javov. Treba sa tiež vyhnúť výrazu „udretý Duchom/zrazený Duchom“ („slain in the spirit“), lebo obsahuje prvok násilia, ktoré je cudzie pokojnému spásnemu pôsobeniu Ducha.

#### 4. Formácia

Prví priekopníci v službe uzdravovania, ako ukazujú ich príspevky na Kolokviu, mohli v tejto oblasti získavať poznatky a schopnosti iba prostredníctvom pokusov a omylov. Teraz po viac ako štyridsiatich rokoch máme k dispozícii ich skúsenosti, ktoré možno využiť pri formácii budúcich generácií.

Ak sa uzdravovanie chápe ako integrálny rozmer biblickej „spásy“, ako to bolo načrtnuté v časti II, potom musí byť v kresťanskej formácii vo všeobecnosti prítomná služba uzdravovania na všetkých úrovniach – duchovnej, psychickej, telesnej – ako súčasť poslania Cirkvi. Okrem toho sú potrebné vyučovanie a formácia v súvislosti so službou uzdravovania na viacerých úrovniach:

- pri formácii kňazov, najmä v súvislosti s vysluhovaním oboch sviatostí uzdravovania;
- pri formácii tých, ktorí sú priamo zapojení do špeciálnej služby uzdravovania (v kňazskej službe, v charizmatických spoločenstvách alebo v modlitbových skupinách);
- vo všeobecnej teologickej formácii na všetkých úrovniach Cirkvi.

##### *Formácia kňazov*

Po prvé, v teologickom štúdiu kňazov pri téme „služba slova a sviatosť“ sa sviatosť zmierenia a sviatosť pomazania chorých považujú za „sviastosti uzdravovania“. Avšak skúsenosti charizmatickej obnovy ukazujú, že je potrebné, aby sa kňazi naučili aj rozlišovať, ktorú formu uzdravenia – telesnú, psychickú alebo duchovnú - potrebuje veriaci, ktorému práve slúžia.

Po druhé, budúci kňazi by mali byť pripravovaní na to, aby povzbudzovali veriacich na používanie darov uzdravovania a aby vedeli posúdiť pravosť takýchto chariziem. Ako hovorí *Konštitúcia o Cirkvi*, je úlohou pastierov „brať do úvahy služby a charizmy [laikov].“<sup>57</sup>

##### *Formácia pre špeciálne služby uzdravovania*

Tak ako aj v iných oblastiach špecializácie, musia aj tí, ktorí sú povolani k špecifickým formám služby, mať možnosť osobitnej formácie. Možno by niektoré osoby, ktoré sú uznávané v službe uzdravovania, mohli byť podnietené k tomu, aby pre túto formáciu vyvinuli vlastný školiaci plán. Alebo snád aj školy a inštitúcie s otvorenosťou pre charizmatickú obnovu by mohli ponúkať kurzy, ktoré by vychádzali v ústrety tejto potrebe. Všetci, ktorí vykonávajú službu uzdravovania, by mali podľa možnosti dostať solídnu formáciu v katolíckom učení: v kristológii a pneumatológii, v ekleziológii spoločenstva a v antropológii, najmä čo sa týka roly Boha, roly zlých duchov a roly osobných alebo sociálnych príčin. Naliehavo sa odporúča, aby osoby, ktoré majú veľa skúseností v službe uzdravovania, spolupracovali so vzdelanými a informovanými teológmi na zostavení vzdelávacích materiálov, ktoré by mohli byť užitočné pre tých, ktorí prídu po nich.

##### *Všeobecná teologická formácia*

---

<sup>57</sup> *Lumen Gentium*, 30; pozri tiež *Apostolicam Actuositatem*, 3

K tomu, čo už bolo povedané, treba ešte niečo dodať. Keď je teológia spásy taká rozsiahla, že zahŕňa všetky úrovne spásneho uzdravovania, potom je normálne, aby sa vo všeobecnej teologickej formácii riešilo nielen znovuzrodenie a posvätenie človeka, ale aj psychické uzdravovanie ako súčasť vykúpenia a telesné uzdravovanie ako znamenie prichádzajúceho Božieho kráľovstva.

## 5. Dary a nebezpečenstvá

Ak sa zaoberáme charizmami a najmä ich sprievodnými javmi, tak sa ľahko zameriame na nebezpečenstvá. Môže tu byť pokušenie domnievať sa, že cirkevný život by bol bez chariziem pokojnejší a jednoduchší.<sup>58</sup>

Ak si však uvedomíme, že máme do činenia s darmi Ducha Svätého, ktoré sú darované pre budovanie Kristovho tela, potom budeme najprv hľadiť na dary a odpovedať na ne s hlbokou vďačnosťou voči štedrému Bohu, ktorý vylieva také bohaté požehnanie. Vďačnosť za tieto dary, ktoré dáva Boh, by mala byť vždy väčšia ako náš strach z pastoračných problémov a možných zneužití.<sup>59</sup>

Nebezpečenstvá spojené s modlitbou za uzdravenie sú často väčšie než v iných pastoračných oblastiach, lebo vyhládka na uzdravenie môže u chorého vyvolať napäté očakávanie. Zraniteľnosť chorého a tiež „power element“ (silový prvok) pri uzdravovaní môžu vytvárať okolnosti, za ktorých môže dôjsť k rôznym formám využívania chorého. Je potrebné zdôrazniť, že najlepšou odpoveďou na zneužívanie je podporovať jej správne používanie. Najistejšia ochrana pred zneužitím modlitby za uzdravenie spočíva v tom, že je treba výslovne trvať na tom, že pre všetkých, ktorí sú zapojení do služby uzdravovania je absolútne nutná snaha o svätosť života. Druhý významný zdroj ochrany spočíva v tom, že všetci, ktorí vykonávajú službu uzdravovania, sa musia zodpovedať vyššej autorite. Tretia úroveň ochrany spočíva v bratskom spoločenstve v rámci Cirkvi.<sup>60</sup> Dary uzdravovania patria k mnohým charizmám, ktoré sú vylievane na Kristovo telo. Nie sú autonómne ale musia byť vykonávané v rámci Kristovho tela a v spojení so všetkými ostatnými službami a darmi v Cirkvi.

---

<sup>58</sup> Pozri Joseph kardinál Ratzinger, „The Ecclesial Movements: A Reflection on Their Place in the Church,“ v Pontificium Consilium pro Laicis (vydavateľ), *Movements in the Church, Proceedings of the World Congress of the Ecclesial Movements* (Vatican City: 1999), 23-51.

<sup>59</sup> Pozri poznámky biskupa de Monléon v *Prayer for Healing*, 202.

<sup>60</sup> Pozri Ján Pavol II, *Christifideles Laici*, 31.

Táto brožúra slúži ako sprievodný materiál k

*Prayer for Healing:*

*Collection of papers given at the International Colloquium  
on Prayer for Healing and the Charismatic Renewal in the Catholic Church*

(Modlitba za uzdravenie:

Zbierka prednášok na Medzinárodnom kolokviu  
o modlitbe za uzdravenie a o Charizmatickej obnove v Katolíckej Cirkvi)

(Rím, November 2001)

organizovanom ICCRS v spolupráci s Pápežskou radou pre laikov

Táto zbierka je dostupná v angličtine na adrese:

ICCRS

Palazzo San Calisto – 00120 Vatican City

tel.: +39 06 6988 7126/27

fax: +39 06 6988 7230

e-mail: [info@iccrs.org](mailto:info@iccrs.org)

website: [www.iccrs.org](http://www.iccrs.org)